

Handläggare
Oliver Karlöf
Telefon: 08-508 276 59

Till
Idrottsnämnden

Förslag till lokalt åtgärdsprogram för Judarn

Svar på kontorsremiss från miljöförvaltningen
(Dnr 2020-16155)

Marina Högländ
Idrottsdirektör

Robert Sköld
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har remitterat till idrottsförvaltningen att yttra sig över förslag till lokalt åtgärdsprogram för sjön Judarn. Syftet med det lokala åtgärdsprogrammet är att belysa de huvudsakliga utmaningarna och ge förslag på konkreta åtgärder för att Judarn ska följa miljö kvalitetsnormerna.

I sjön Judarn vill idrottsförvaltningen se att det föreslås åtgärder för att direkt gynna bottenfaunan som idag har en måttlig ekologisk status. Om bottenfaunan inte längre innefattar signalkräfta som tidigare har planterats ut finns dessutom möjligheten att plantera ut svenska flodkräftor i sjön.

De växtbäddar med diken som föreslås i rapporten behöver anpassas alternativt väljas mer selektivt för att säkerställa att groddjur, främst den större vattensalamandern, kan röra sig mellan dessa under sin vandring utan att i allt för stor utsträckning falla offer för trafiken.

Ärendet

Kommunfullmäktige har 2015 i Handlingsplan för god vattenstatus beslutat att lokala åtgärdsprogram ska upprättas för stadens vattenförekomster. Åtgärdsprogrammen har tagits fram i samverkan mellan främst miljöförvaltningen och Stockholm Vatten och Avfall och berörda kommuner i avrinningsområdet samt i samråd med övriga berörda förvaltningar.

Det lokala åtgärdsprogrammet redovisar bland annat

- Ekologisk och kemisk status i aktuell vattenförekomst
- Förbättringsbehov för att nå miljökvalitetsnormerna
- Förslag till åtgärder, för att nå förbättringsbehoven och därmed miljökvalitetsnormerna, innehållande bland annat
  - Geografisk placering
  - Beräkning av kostnad och effekt
  - Ansvarig för genomförande och drift

Judarn ligger i Mälaren-Fiskarfjärdens delavrinningsområde. Åtgärdsarbetet för stadens vatten ska betraktas ur ett avrinningsområdesperspektiv, vilket innebär att påverkan på Judarn inte får bli så stor att miljökvalitetsnormerna inte kan följas eller riskerar att överskridas i vattenförekomsten Mälaren-Fiskarfjärden. Judarn ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde samt omges av Judarskogens naturreservat och Natura 2000-område. Sjön utgör en viktig livsmiljö för växter och djur och området är även ett uppskattat rekreationsområde.

Ett lokalt åtgärdsprogram har tagits fram med ambition att vattenkvalitet och livsmiljön i Judarn ska motsvara nivån för miljökvalitetsnormerna god ekologisk och kemisk status. Judarn klassificerades som en vattenförekomst av vattenmyndigheten i december 2016 och omfattas därför av miljökvalitetsnormerna för ytvatten. Från år 2022 kommer klassningen att upphöra på grund av att sjön är mindre än det formella storlekskravet och saknar andra av EU utpekade vattenanknutna områdesskydd.

Även om ett övrigt vatten inte omfattas av miljökvalitetsnormerna för vatten så gäller fortfarande de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken. Det innebär bland annat att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som påverkar sjön har en

skyldighet att vidta de försiktighetsmått och skyddsåtgärder som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att miljön i Judarn påverkas negativt.

Det lokala åtgärdsprogrammet består av två delar, en del med fakta och åtgärdsbehov och en genomförandeplan. Syftet med det lokala åtgärdsprogrammet är att belysa de huvudsakliga utmaningarna och ge förslag på konkreta åtgärder för att Judarn ska följa miljökvalitetsnormerna. Programmet ska vidare utgöra ett underlag för prioritering av åtgärder inom avrinningsområdet samt identifiera behov av underlag för det fortsatta åtgärdsarbetet.

Ärendets beredning

Idrottsnämnden har fått ärendet på kontorsremiss från miljöförvaltningen med svarstid senast den 1 februari 2021. Remissen har även gått till andra förvaltningar och bolag i staden (exploateringskontoret, fastighetskontoret, stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen, trafikkontoret, Bromma stadsdelsförvaltning och Stockholm Vatten och Avfall). Hos idrottsförvaltningen har ärendet beretts av avdelningen för idrottsverksamhet/idrott utomhus.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Idrottsförvaltningen stödjer beslutet att fortsätta arbeta för en god ekologisk och kemisk status trots att sjön upphör att räknas som vattenförekomst år 2022. Sjöns värde som rekreationsplats och spridningsväg för olika djurgrupper ska inte förringas trots att klassningen förändras.

I faktadelen av åtgärdsplanen nämns att den ekologiska statusen för bottenlevande organismer samt makrofyter (vattenlevande växter) bedöms som måttlig och att detta troligtvis beror på att arter som är toleranta mot föroreningar har gynnats. Idrottsförvaltningen ställer sig frågande till om de föreslagna åtgärderna kan bidra till att den förlorade biodiversitet för bottenfaunan återskapas. Idrottsförvaltningen ser gärna att fler åtgärder genomförs i sjön i syfte att gynna bottenfaunan. Exempelvis skulle tidigare förekommande arter som idag helt saknas i sjön kunna återintroduceras. Det har genomförts utsättning av den numera invasiv-klassade signalkräftan i Judarn men det är osäkert om beståndet finns kvar. Skulle det vara så att signalkräftan inte finns kvar i sjön öppnas möjligheten att sätta ut den svenska flodkräftan som fyller samma ekologiska nisch. Arten är dessutom hotad och i stort behov av nya livsmiljöer där signalkräfta/kräftpest inte förekommer.

Judarnskogen är, precis som rapporten beskriver, en viktig lokal för den större vattensalamandern, en art som bidrar till Natura-2000 klassningen. Salamandrar kan inte leva i själva sjön Judarn på grund av förekomsten av fisk men i omkringliggande dammar och vattensamlingar lever och förökar de sig. I augusti lämnar årsungarna sitt uppväxtvatten för att sprida sig till andra småvatten. Under denna period är de mycket utsatta och blir lätt överkörda på bilvägar. Eftersom Judarn är omgiven av urban miljö är det svårt att undvika att spridningsvägarna för salamandrar blir avskurna eller är icke-existerande. Åtgärdsplanen avser dock skapa nya växtbäddar med diken runt sjön vilket kommer att locka till sig groddjur som den större vattensalamandern. Eftersom de utpekade platserna på flera håll är omgivna av hårdgjorda ytor och bilvägar bör det finnas skyddsåtgärder på plats för att ge groddjuren möjlighet att förflytta sig mellan de olika vattensamlingarna. Exempel på skyddsåtgärder kan vara groddjurspassager, skyltar som varnar för groddjursvandring eller genom att välja de platser som ligger bäst till ur spridningssynpunkt. Genom att kombinera växtbäddar och diken med möjligheten att skapa en bättre konnektivitet för groddjur i området skulle nyttan hos de föreslagna åtgärderna bli större.

Bilagor

1. Judarn – lokalt åtgärdsprogram, genomförandeplan
2. Judarn – lokalt åtgärdsprogram, fakta och åtgärdsbehov